

A horizontal row of six ornate, decorative letters from a historical typeface. The letters are black and feature intricate, swirling flourishes and ligatures. From left to right, they appear to be 'G', 'K', 'F', 'A', 'G', and 'U'. Each letter is highly detailed, with multiple strokes and decorative elements.

Empress of India

MHH 28

12 զակեսի (ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏ)

1856

ルカ福音書

Digitized by srujanika@gmail.com

ՏՐԵՅ. ՔԱԿԱՆ ԽՈՎ պղկառթեալքն է. քազա-
կոն և ի մասնաւրի զերմանական բազրաց շա-
տերը վայաբխցի եւ. Պարաւացի նորդումը կը
զգացնի և իրենց բնիւթեցողիւրը կը վազակոր-
ուն: Դանաօթ է որ Դանաւրի միջեալ երկու իշ-
խանութեանց պիճակը կազգի գնելու, և ժայ-
դացիկ են բազմանքն ու կարսութիւններն ի մեր-
ձուակ իմաստը համարի գործից խազացութեան
պաշանց մէջ որոշուած է որ նոյն ժողովը մա-

անուն, պայցիներէն ու մարտակրէն լեզուաւ գրացուած մը հրատարակուած է, ու մարդութիւն կը ջանաց համեզցընել թէ միութիւնը չէ թէ միոյն ոչ-առակար չէ այլ նաև. շատ վասարկար է, ու առաքելակ ժամանակ են մէջ բնդութեցն թիւն զար է և աղաքիցից իշխանը միութեան հակառակ կ'են ընթաց; Խոկ և բարդոցի տէրս մէխմնեցէն Անդզին և Գաղցին ամպական կը կան են. Առաջին աշխատանքն այս հակառակ է:

կարենքան ճշգիր յայտնած չեն։
Վաֆ Փաշա փոխարքային և Առևազց արտօնութեան գործոց պաշտոնեաց Կարպատի իշխանին վերըն անդամ և իշխան զ առուած առենքնին Պալ Կոմիտ Հրաւիսի բան արաւաքին գործոց պաշտոնարքանը և ուղարք է լաւ, որուն վերընիշեալին իրեն զառ Պարագանե սեպուհը, և միջմիջին Անդրեա Անդրեայի և Եւստիմ Կոմս Պրուշի գետաբներին այ մասնակից է լաւ, և նի. թիր Կամուրժան իշխանութեան ինսէդիրն էր։ Որպէս եւստիմ Բնակչութեան վերա ալ միշեցիք աւութեանց կործնիքն ըրբ ըամանած և նուօք համար երկու իշխանութեանց միաւորման սկզբը Համանութիւն չէ գտած, առող Հակառակ Համատառուի է որ Համբառապետուն իշխանութիւնը յաջորդական ըլլաց, որպէս ով կառապատճեն համատառուն եւ զօրաւոր ըլլաց երկու ըամերը, ոտագ տանելու համար։

Առաջանական պիտույք է գործեան միջին
Հրամանաւար Գերեզմանով Մաքս ալբերտուքոն ի
Տաճառապար Հարդու թեատրոն և ամենաակ այլիւացը միջա-
պետական համեստոյ Հքանչաղնաներն բնուունցաւ
գաղցինկան պատու պ Ավելիոնի Հորմանոցի Բախ-
ծի, Համառմիքի Ս. Գերոգի, (եւ Յանաց թա-
գառորդն) Փրկչի, Հետանի մեծ գբուժեան Փի-
լիպպոսի, և Պատշաճի մեծ պրովի Վայուանաց կար-
սին մեծ խուժ Հքանչաղնաները: — Կափորէն կայսու-
ալ Գորդից Խաղաղութեան և ազգային գործեարու

մասնակցութիւն ունեցազ աւուրբակոն պաշտօ-
նառեարց է գետնի կարգին պյառեալ աստիճանի
շքանշաններ շնորհած է :

— Ա թե՛նա ընակող հօչակառ Աննա յցն
սեղանարը մէկ միջին քարտի տակը է Բժիշկ-
քի մէջ յունական ձևադրան մը հաստատելու և
անոր պէտք է լած ոսքիք կապելու համար. այս
վարիճանու Վիեննացին Հանսէն անուանի ճարտա-
րագետը, որն որ Աիդնովի նոր պինարանը շնորհ-
է. Աիդնով պիտո՞ր իրինց շենքին պարագառու-
թիւնները տեսնելու. համար: Անրազիշտ Աննա
սեղանը յունական կառավորաթեատր մէկ միջին
քիորին այլ լուծաց ըրեւ է, ապացոյն պարութ հա-
սուցանիր համար:

— Աղքամնդր կոյսիք թագավորացնեան ժամանակ Մասկաբի մէջ Վաստիպի ներկայացնիշը որոշաւոծ է Հռաշկաւոր Պողոս Կսթեր հայոց մէծատու իշխանը, որն որ մէծամեծ պատրիա-
տութիւններ կը տեսնէ իր կայուն ըստ արդաւու-
չոյն Խոսաց Տիրու մայզրաքաղաքին մէջ Ներկայա-
լունելու համար: Մասկա իրեն համար տուածնի
պայտա մը բանած է, որուն վարդապետը Մի՛ւ-
նացէն և Փարիզին իրիուած են: Ուստ օրին
իշխանին սպասաւորաց մէկ մասը ճամբար երա-
Մասկա երթարու անոնց Տիտ մէկնալ 12 դր.
դերիկ և բնափր Ֆիեր ալ խրիուեցան:

ԳԱՂԳՆԱԿ

ՓԱՐ. 9 Յաշումի : Կափառէն մածորակացըն անսցո Յնի Գլուխիքի բաղնիքները մատելու սկզբա, եւ մերժին լուս համաձայն՝ ոտագութիւն առէկ միմակի մէջ և Այսիւդի համար պարագաներուն հիւանդանալուն համար իր համբարդութիւնը ըիշ մ'ուշացւած : Որ նենուալ Գաղղիպի Հռոմ կեցու գետապանը մէկ քանի օր յառաջ Փարիզ հասաւ : Երեսակատիվ ժողովն երեկոյանձնած թէնու օրինաց առաջարկութիւնը մուրեան հաւանութեամբ ընդդույժաւաւ : Ուստի նիւթ ալ 1857 տարւան ելեւստից տարե հաշումներ են :

(Օրենսդիր ժողովը ամսայու 1/4 իր համակա-
թիւնը տուաւ Օրբելանի առ իշխանութիւնը բան
անոնց կանկընեցուն ապրէ ապրի 600,000 ֆր.
առորդ. օրինաց առաջարկութեան : Խոյնուես հաւա-
նեցաւ որ ողբերեց սպառմիւն բնեցաւ համար
10 միլիոն ֆր. արուես : Գործեաց տէքութեան մեծ
պաշտօնատրուեցրաւ հանգստեան ունիկի կապերու
առաջարկութեանն այ, պրուե շատ բնուշիւննիւն-
ներ եղած եին, ՅՅ քուեի դէմ 185 քուեա-

շարժում մը կը անեմուիք . բայց մասինիւ գաճառա-
կաններ շատ տպահնքով օսկեսա կ'եթեան Առ-
Ալեքս տաղոյն էն կը ծանուցանէ թէ Առևաց
կազմը Հրաման տուեր է որ Կ'Ալուծն ու Քա-
միշչն Օտեսաս համ նորու տարուելու օրաշուած
գաղղիական մաճառքն ու ապրանքը իրբեւ մար-
համ բաժ ապրու օրոշաւած 100ին 50 տուբըն
ազատ րլաց : Ան ու Եղափու ծովերուն մէջ Առ-
այ քառամասորդարանի զբուջութիւնն ու ճան-
րուրութիւնն մերցու է : Ազափու ծովուն նաև ա-
հանդիսանեղուն մէջ շատ նաև եր ցրենով կը
բժիշտարուեն : Ռուսու ամսցոյ 2թի Պարտբարա-
պիուի մանէն : Քամիշ մասերու Անգլիացի եւ-
գաղղիայի մէջմէկ հրազդառու կը սպասուի : Առև-
աց կազմը Հրաման տուեր է որ Բերք քաղաքն
իր ճահիսքը եարեւ շնուաի : Աշխալ քաղաքն ան-
ցած տանցն 21ին պաշտօնական կերպայ Առևաց
Հեռարք տրուեցու : Առանա 6000 անկանոն զայք
նու մենը են Ասիա եթեանու համար :

Պարսից Ընհը Կափոյեն կցուեր բնդնտգիր
Նամակ մը կը Խրէ ։ Առածին Համեմատ Եղիպա-
տոսի Փախազգային պատուեր գացեր է զօրաց մէկ
քանի գնակ առասով Եղարացւոց զէմ Եր-
թալու Եւ զանուեր Նուաճերով Երկիրը Խաղաղ-
ցընելու ։ Խունաց փերկիրն մէջ Կոմմ ազգա-
տամբը զբախը 3000 ձեռար ժայթած Նորէն ե-
րեսոն ելեր է ։

በተሸጠጥናዎች

ՄԱՅԻՍԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հայուսունն մը Օտարպատառն ու Օտարպատառն
մը Հայուսունն ըլլալն ենք. ոչ միայն պատուհանները կինոց հայ աղջը զրիեւէ և նեղպէս որ մէջ-
մը մէջ ցինք եթէ ազգային մատենագրութիւնը
իր շափահասութեան համեմու ըլլար, եթէ հայ
ոգին իր ազուս ծառալութիւն անենալու. ըլլար՝
կիսանը տուրիագութեանը ըսել որ իր արծիւր
չէր մուսնիր. կամ զանե աւելի երկայնակեցաց
կըլլար եւ կամ չէ նէ իր ոսկրտալորդ փիւնիկ
համբ մը մախիրին կը դառնար. օրովհիսուն մէջընը
իր կատարեալ դիմակցութեան համեմու ազգ մը
կամ մայրին մը շառ գումարու կ'անգամաւա-
տի: Ազ մը կամ մայրին մը կազմիղը արդեօք
նիւթական մասունցներան իրարու մարձաւորու-
թիւնն է, չէ ան զօրութիւնն է կամ կ'ինգանու-
թիւն տուու օգին է օրն որ բարձն թեան մէջ
միութիւն կը պատճառէ, բայց աս մուժիւնը շուր
շուր բաներէ կինոց պատճառի, եւ պատճառին
համեման ալ տեղողութիւն կ'ունենայ. ուր որ
ազդի մը թէ ներկայ եւ թէ անցեալ անհատ-
ները իրորս. չեմ սերս հայուրդութեան մէջ են,
այս ազդին միութիւնը արդեն հզորուած է.
բայց աս հայուրդութիւնը նեղով կինոց ըլլալ. ըստ
իմէ յիշաստակարաններով, զգութք մարդկացին
միութը թէ ձայնով, թէ նշանով եւ թէ գրով
կինոց կանոննել: Բայց բանը ան է որ նշյն իսկ
բնութեան կամ պատճն թեան հումագը հզոր մասց
առջին նշյն կանոննի միշատակարաններուն յա-
տակը ողողած ծածկած էր: Աշը է ան տայի-
տիդ ու մէ գերմանիան. մեծաւ մէկ անգամ,
բայց նշյնն մէջ նայու. բատիստ հրիւ կամ
տարր չուներ եւ այս իսկ նաև նիւնը իրեն գետ
ուներ. թէ եստիս բախուը իրեւ բարութիւն չէր հե-
ռուցած: Խնդզէս հայ ազգէն հեռարած էր, եւ
ժամանակ մը եկաւ. ուր կրցաւ իր գիտակցու-
թիւնն ստունաւ, իր անմուշ յիշաստակարանները
կանցնեւ, ու անոյի իր գլուխիւնը ապահով-
ցնել: Բայց արդեօք հայ աղջը պարփակի ապա-
հուսածնեն. մը լուրի մարտի շուներ պանդիսի
յիշաստակարանները որոշակնութ կարեւար կան-
գուն կենալ. բախուն թող արտուծ առենն այ-
ուներ իր մէջը իր յատուկ կայձը, թէ կուսան նշյնն
վայրի մախիրը երթալով հասանալու վայ էր:
Նշյնն ժուռանկած ու խիստ նուարէ կաթիւն-
ներէ ազգանու թէ զուն պահած էր, օրն որ թէ
պէտ երթալով առար թէ զուներու: լուծուեցու-
մայ էր. կը մէշէր գետ իր չորս սիրապիտու-
թեանց փառաւոր ժամանակինը ու անոնց մէջ
խապացու դիցացանց քաջու թիւները, թէ պէտ
անոնք իրենց հրուցացը կըրտնեցուած իր ընկ-
ճած պացարանց վայ տուած ապեցութեան իր
մայքն, որոնք օտար շաղիններու ու հնչիննե-
րու. մէջ արդեն թէ միութիւնն մասնաւած էին. եւ
ներքուու իր զգութիւնը սպառած հասած էր,
ու աղջին օրն որ իր միջնակցութեանը պահ-
պանութեան վայ միշու կուռելով՝ շորս անդամ
յաղթանակած մինչեւ. իր հայրենիքէն գուրս
հպաւնիք սպառած ու նիշնակցութիւնն սառ-
ցած էր, բայց հմաներու արարուածի մը յշուն
ալ բարութիւնն առաջան իւրեւար: Հայ առն

միքամ մայ տառանուերկուերորդ դաս-
ըստն մէջ Շնօրհամին ու Կապեկոց զի՞ն ձևոք իր
ինոնանութեան Աշոք ցացաներէն եաւե՛ աղոյտս
կ'երեւաք թէ Հայոց Տրդաննին վայ ալ բարե-
րեր ասող մը երեւանիք շանի՞ մահաւանդ միք-
ամ Հայ Եսիւծք Գաղղիացի եղին մէջ խորոշնի
առաջարկութեան եաւե՛ :

Վարդիսիք քայլացեալ հրագունդի մը կտորուածա-
րը անշուշտ երեւնն երեւնն ունար և որ մեր
միջնադրտին հանդիպեն ու երեւնանն ստուգի-
չուն արդինաւոր անձնոք ճանցուն իրենք զի-
րենք, ճանցան ապդերինն ու ճանցունցան. թէ
պէս բախոր շուռ մարդոց զիրենք. սակայն ա-
ռանց բարերար ապդերութեան մը չանցան. միշտ
արթուն մեաց ան զառակաց կամ առհմի եղ
անհուն մեարու ցանկութեան չես ապդին մէջ այ-
անձնահօթինն մը գանելու բաղձանքը, մինչեւ
ծառեցու առաջ մը, որուն լցուր մինչեւ հոն
իրենք հանձնելու ուր որ բնութիւնն իրեն սահման

Եր զբան: Ա՞յ եր աս ասուց ու ի՞շտիս մժնու-
լըսի մէջ ծագեցաւ: Միիթեար մը բախտահն
յաղթեց եւ բախտը զարիթեարը սիրեց: Միի-
թեար առջին ոչ նորենացւոյն ողբերք պէսպ ե-
որ բառ մասին գալիքին: Հացեկայ ոյն բառն զա-
դանելին ու հասանակեները տասնուերիու զար-
հեռուեն Աւրաստացիկ մը յախող ու զուարթմա-
բեր արձագանք մը կ'ընդունին: Աս դիւցանին
ասպարէցը պահիրու ու գլուխներու մէջ եր: ո-
սնոց մէջ միայն հօյ ողին կընար շարժել եւ
որիշ ասպարէզ մը բանուու շահեան կիցէ մըն-
եր օրն որ միոյն դիցարանական զցութիւն մը
կընուր անենալ: Թեյլուս իր դասած ասպարէցը
բաց ասպարէզ մըն եր, բայց ոչ յանդքանձ
կըցած Եր Անդինին մէջ անմահ յիշասակարանեները
կանգնելու: Բնշալու Մերուու մը հօյ մասնեան
գրութեան տաշի շրջանին գրուն անցուծ կը շ-
զայ, ասանկ աւ Միիթեար մը հօյ մասնենազբու-
թեան երկրորդ կամ նորովեալ շրջանին գրունց
իրաւակը կը գոյէ: Ակը արգանակեան հաս-
առառուն քմբը գրաւ, Ակը նորովեալ բայց: Ի՞զն
յայտնի է որ ստափածին կամ էկուոգիք տունկ
մը ենաւեն ուժուացու ու կամու համեն:

Արագիւուն աղաքացին կը մատենայ:

շնկ կրնար լիդհանբացընել՝ մտանել ալ պահու-
թի մտները շնկ կրնար ընդհանրացընել՝ Եթե
հմանելու մուտքենագրութիւննիս պատճական ա-
ռօք զիսկելու ըլլերի՝ կր զ մտները որ զանազան էնե-
զրններէ պատճառած պրցողակոն ոգին մեծ էպայծ-
րունկուցած է և մեծ ալ միշտուշարանները
հանգնած է, որով իրնաց հայ ողին կինոդրունի
միութեամ պակառնենէ զիւցած ցաւը քիչ մը
թւթեւցընել՝ Երանի մէկ նոցն մրցողական ողին
զուր ու յատակ թեւերով միշտ յառաջնար
օրով հայ միտքը դուցէ ժամանակաւ իր մեծա-
պայծ ժամապատը կրնաց գտնել:

Ոացզ է Աւահանուհի մը բարձրագուշ յօրդո-
րանքները չենք լսեր, բայց ան այ կայ որ մեր
յաջորդները չեն ինապ վեճի ջանապահին բա-
լով որ Յազեկերաներ, Անշեղիմուհներ մեր վիճուն
շըս զին առած իրենց սուրովի մեր միացը յափշ-
տակեցին: Արդարութեան ու Տարգասիքութեան
թեւերը հիմա աւելի զարացած կ'ըրեւան: Ազգայ-
նու թիւնները ջնող կամ ձուլող ոգիները կամ
մոնուաներ մանունները իրենց ջանապահի ըս-
տուր համարութեամբ անդամագրութեամբ իրաւունք մը իր
յորդը շամած է ու գանձար վրոց է: Ըմեն վրայի
իր դարձելու ընդարձակ ու զիւրին ասպարեց կը
գտնէ: Աւը թագուանը որ ասարացդիր աղ երբեմ
իրենց դրիչը մեղի փոխ կու տան ու բաժաներին
նախանձնավ մը զմեց կը գրգռեն: թեղիտ եւ
նշյան իսկ Ա. Կայուրու կըցին եր որ նախ իրենց
թագուիթիւն արդենցուց հայ մատենագրութեամ
նկատմամբ: Ո՞վ կրնայ մասնաւոր գաֆածմամ մը
չմցուի տեսներով որ գաղցիացի, անգղիացի
գերաննացի հանճարուներ հայ մատենագրութեամ
գաշոր անանկ կը բանեցընեն, անոր պարունակի
անանկ կը շափն որ գեր հայ համամար մը չը-
ըրած: Տարակայու քայ որ աղցի մը նիւթեական
բարօրութիւնը որ ուշափ որ տեղաւոր ըլսց' պիտ
շափ ալ մասուորակն յառաջորդինութիւնը կ'առ-
ենայ. և որշափ որ մասուոր յառաջորդինութիւնը
կ'առենայ, կամ մատենագրութիւնը կը ծաղկի
այնշափ այ նիւթական կենակը կամ ապրը եւ-
ջանիկ կ'ըլլաց: Ըստներինեւ յառաջ եկած ե-
ռուցիւննը անձնեն:

11-1000-1

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆ ՄԵԺԻՆ ՊԵՏՐՈՎԻ ՎԱՐՔ

10

Ը մեսմերը բոլոր յայսերին անդզիական նաւաւ տողմակն վայց գնելով Գհեցանուի մէջ պատերազմն մկնելու կը պատարաստուելին : Առաջն անդզիական աշարժն նաւատօրմին առանց բանի մը ձեռք զբա ներլու գեղ ի Խելվայ ճամբայ երա , որով Գինը մասն արշաւանդը շլցան , մկնիւ : Երբոր ուսուի եւ վագավե ար նաւ երա վայցէն Խելվայի ամրութիւնները կը դիտեր , Առուսերը զինքն Հրամիրեցին որ առան վախի , իբրև բարեկամ ցանք եղաց , ուզած աեսնէ եւ վիրենդ թշնամի շամարի : Աս միջոցին Առուսերն արգելեն իբրենց ասպատակութիւններն ական էին , ուստինիայի եղեցքը կրակ ու բոյ կորած կը Ումեա քաղաքը մոխիւ զարձաւ , համբարանոյնները գեղերը , ջաղացքներն ու ամեն բան հրոյ ճարակ եւ զաւ : Օտափնտոցն երկու եղեցքէն մնան ու խուզ ընտեղոյ վայնառանը մեկնել խառնած երին կ'ելլին : Եցեալ ծովու վոյց ալ չըր կրկնապար նաւ կորսեցաւ , Վասնէ պետքու մէկ ձեռքը յաղո թող սրագը յառաջնալու . տանին միւս ձեռքն արդիս խաղաղութեան կ'երինցները : Խանանցով նորէ Սմաք հովը խարս եցու , թադաւորին զահակար թիւնը շարոր հաւորելու . ու Զարին խալուդութեա ունեցած միաւոն յայտնելու : Ավրչապէս ժողով քին անկալ նոյզմատ որոշակցու . բաց ի Ռուսի ու Շվեյտի գետաղաններին , միջորդ մնալու Գալլիայ արքունեաց պաշտօնուց՝ Գոմիքեանը 1721ին հե թերապուրկ եկա , սրուն ջնուրը պետքու Հոյշթայն դրսն բաժնելի էր : Քոմիւնանին ջնուրը ջա չպետք յա չպետք , մանամենդ մէկ Զարը որոշեց որ առ ան զաքանի իր քովի ուժնանալու խաղաղութիւնը չմնար նէ , անոր համար նորէն թուղթ մը խաւրեց Անդն իր գետապանին ու ծանոց զըսին որ առանց զինք Ծվետի մադաւորին յաջրդ որոշել ատլու , խաղա զաթիւն պիտի շնէւ : Եցն խէ Կարուսու Զ . Կայսր պատքոր յօրիգօրեց որ այսպիսի հզոր ներհակայի պ վասահ բլաս , սրով վերչապէս զուքը զէս յէս ի Բն թերապուրկ ճամբայ երա (1721) : Այս ասեններ պետքու իր ամուսնուլու Արիքա գնաց , հան անդզիա կոն նաւատօրմինն ընթացքը ընմեջու ու անոր հա մանայն գործողութիւններն ըր կարգագրելու , հա պատ նաև Հոյշթայնի գուքըն ու մէծ ոքրով ե պատ թիւն անուն ու անուն :

Ամենայի մէջ օհւարոս զարաւոր տենաժ մ'առնեցաւ,
իր խորհուրդով պենքը նաւ մը ասպին ու հան ծովու
օդէն առողջայաւ ու եաբը նաւ ասորմիզն առած
սկզից Առողջեթիւնայքի նաւ աշխարհիսն ալքէ անցրեն-
լու համար Անձնայ զնաց : Դրոնչժաման նաւահան-
գիսար, Նեփայի մանցը քերը ուն պատմառաւը ուո-
սական նաւատարմին պիտուր նաւահանգիստ չեմ
կրնոր ըլլայ : Լաւագոյն էր Անձնայի նաւահանգիստը,
որ խորունկ, ընդադրանկ, դիմուն ալ վաճառականու-
թեան յարմար, Ըրեւելեան ծովան աւ զին նաւահան-
գիստն էրէն մէկը կրնաս ըլլայ : սակայն առ ալ Հա-
ւասարի Առաջերիցը նովածայնն, որ առելի ըն-
դարձակ, բաւական խորունկ, մուտքն առելի գիւրին,
ու մէծամեծ ժայռերով ըստ մէծի մասին հօպիրէ կը
պահպանի ու քանի մը նուասոր ծանձարուննե-
րուն ու աւազակցուններովի թշնամուն մերձեցուն-
ները անհարեւ չեն շտա կը դժուարըննէ : Շիտ-
ներն արգելն առ տեղույն կարի որութիւնը զիտին
ու առ ծովածոցը նաւահանգիստ մը ձեւացըներու-
համար վանագոն փորձեր բրած ենի, բայց զարհու-
թիքի աշխատութիւններ պիրենք առ զարծելու ետ ձզան
էր : Պետքու Եիփրամն դրաւելընին առ յատահագիտն
ալ դրուի հանեց : Իր բազմունքն էր ուղարիսի նաւա-
հանգիստ մ'առնենալ՝ որուն մէջ նաւատարմիզ մը
ապահով բրոց : Առաջ նաւ աղմի ու Խրոսպայի ամե-
նառանձնելի նաւահանգիստն բրոց : Եաց թէ պա-
տիիսի նպասաւիկի մը փիսիկական գործ ադրամիններ
կարելի էր ու տէրութեան կարողութեան համարա-
մա էր Պետրոսին զեղի ի հոս ճանիկ կը լուսուն վայու-
մանը : որշուեցաւ որ շներն սկսի ու սկսու : — Աս-
էի որքէն խաղաղութեան գործողութեանց մասուոր
զանուելու : Հանուր ավագ դնաց : Պաքօն որ իրին
չետ էր Եւելերապարկի ալ մէծ պատուով ընդու-
ռուեցաւ : Զարին անձամբ զինքը կը պարագնենէր,
ու Գրուստին ալ անձերով հնա իրեն դրաւոյն հա-
մար նաւական պատերազմի մէծ փորձ ժեղաւ : Պե-
տրոս չէ թէ միայն արտաքին նշուներով կարօրու
ժէ : Ին քեռուրին կը պատուէր, այլ նաև : Նորէն
ազդեց իր խաղաղութեան գործ աղութեանոց մէջ ե-
ղող լիացօր զետպանին՝ որ խաղաղութեան անառո-
րինելի թէ ամիւնին մը համարուի Դրամին Շմետի թա-
գաւ որութեան որայազատութիւնն տրուիր ու իր եր-
իիրն աստիւազու համար Շմետին որնելը : Զարին
դրակին անձեցած ուրին ու միաւում բոլոր Շմետ մէջ
ապահուաելը ամէն կարալունին կոլմանիցներն ուոք
ելուն, որուն հանուր որ թագաւ աւորին ալ խաղաղու-
թիւնը շուտով ընցընելու մէջ ջնուք կը ցու ցմէր :

ՎԵԿ կազմունէ Ըմբռի երկիրներան մէջ Առաք
ապօպակութիւններ անդադար յառաջ կ'եր-
թօցնէ։ Աղջ լիական նաև առարգիլլը շատիսի ծիփ-
պետութեան տակ, Առաջ Հետ լարներու մոք
երրրդ անգամ Արեւելին ծովուն քայ էրեւան
ու Ըմբռի 20 դրաներազմական նաև բռնն հետ միա-
ցու։ Բայց միշտ մէկ կազմունէ Ըմբռի էլերքն ու եր-
ու անապատ կը բռննար։ Այսքենի Քաղաքներն
ապերինին կախած աեզզ կ'արեւեն կ'ապտիանէն,
քաղաքներ, գեղեց ու համբարանոցներ լոցերու
մէջ ոչնչացն։ Առենին բերնեն ազատած տեղացի-
ներն ալ իբր գերի Առաստան կը իւաւուեն։ Ի-
մերաց պար ամենայնի Ըմբռի թագաւորն ննապես
նաև խորհրդանոցն ալ անենենին յանձն չեր առնուր
մանաւոնդ Դաշտիաց կրտերով, զաշնոյ մէջ նու-
շիտայնի զբսին նպաստաւոր թէւուժին մը խալիւլ,
մինչև նշյան իսկ Օսմէ երման Զարն հանողդիւլու կը
չանոր որ դքսին շահը խաղաղութեան սիրոյն զօհւ։
Ըմբռի առանկ իր մասց իրաց անակնունինի հաս-
տառանիւնն ու մանաւոնդ Առաջաստանն եկած
լիերն ասիպէցն զՊետրոս որ Խորեւ ոյնափիսի իշ-
խան մը որն որ իբրեւ յօրդորելովն ու Հաւաքիւրով
ըլլոր իր ըախոն իբրեւ յանձնած էր։ — Ազդովոն
էր Պարակաստան նեցքն խուզութիւններով ու
Զամնիկ նշնոր յարմաք ասիմ առնոր, նշյան տէրու-
թեան մէկ ճամեն ու գիտուր Պարագանոր ու համա-
նագործն տիրել է ուղենին, որով իրենց Առաստա-
տան մանելու ճամկոց կը բարակ էր ու հասորից ծովուն
զայ ու օւստական վաճառականութիւննը մէծ տպէն
կ'արգելուեր։ Անենէն ապահով մն էր՝ որ Զարը
Տաճիկիւրեւն յառաջ աճապարերով նշյան ու համանու-
քաղաքն առնուր, բայց առ արշաւունը բայց ին-
քը ուժիւնն ու իր ներկայութիւնը կը պահանջէր
չը կիսար Պետրոս առանց Ծիփար Հետ Խոսապու-
կան դաշնուն մը դնելու իր տէրութիւննէ հեռանոց՝
բոլոր զբութիւնն անգին թափիւլ։ Աս պարագ աներ
ասիպէցն զՊետրոս որ Պետրի Պայտագալութեան
խօօը մէկ զի զներով, իր տէրութիւննը օգտի
համար խաղողաթիւնն ըստ կորեւըն փութա-
ցիւն։

Հայուսի ՅՈՒՆ ԵՐԿՐՈՆԻԿԱՅ ՀԲՇԱԳԱՊԱՐԵ.

և այլ պատմութեան մը սարսադրուեցաւ՝ որ 20ամեայ և աւելի եւս երկրոյն պատերազմի մը միքած եւ Շռուառանի մէծութեանն հաստատութիւն առաւ։ Այս մատի խոշոշութեանը այսի է միջաւան, իսկ թշնամական է նիկերմանը ուն, Վակուրի կողմէն (որ Քիու լամայի մէկ մասն է) քեզս հրանուին, առաջնու զար է օգուլ, Տակի, Մէօն և ուրիշ քանի մը կողմէներ, ցարինեան թուառանի անցուն ու անջաջ մինչ և այս առեն ունեցած իրաւունքներն ու կրօնը ազատ թուղ տրաւեցան։ Չարն ալ առանց առ զ գիտնախան եւս տուաւ, որուն վայ 2 միլ. մէալ. որ մարեց, որ որ թուր մէկ առաւան մէջ (1710) 12 միլ. աւելի վեաս առանձ երա խոստացաւ ալ որ ամենեւնի Ըմբուֆ Ներքին գործողութեանը չփառ նուի։ — Վասնէ գժպարտ վերջ մ'ունեցաւ, հիւ միային պատերազմը Ըմբուֆ Ներքուամիւ։ և ըստ Հակառակին Առաւառառն աօքի աստիճանի տէրութեանց կարգն հանեց։ — Վետրոս խոսդադութեանը ըստ մանամբ թե առաջ երած շատթիւն եղաւ։ Վայ վայ շարքը ծովագետութեան պատիւն առաւ։ Աս շահաւոր գոշանց համար եղան ուրախութիւնը շրբաթերով տեսեց, Հարեւոն ու պարտքերը նուալցեցան, շատ յանցաւորոց ալ թուալ թիւն արուեցաւ։ Դա բահցան ալ Պետրոս և Վարքին, ցնութեան ազադակներաց կայսր ամենայն Առաստ, պատահուն ունեցաւ (1721), որուն համար նորէն ուրախութիւններ կառարուեցան, Ըմբուֆ զերմաները ազադ տրաւեցն ու նշանակես իրէնչիւթ ծովակալը որ 1714ին Առաստ ձևուք գերի ինկած էր, ապահցաւ։ Աս խաղաղութեան մշտնչնուոր միշաակ եղաւ զեկցիկ ակիւն միշտակապրամ մը, զորն որ Պետրոս իր ձեռաքը արժ ունաւորաց շահնեց։ Աս միապին վայ գրումուտն է ընդարձակ ծովու վայց ձգուած աշազին խաղաղութեան կաման մը, որն որ երկու Սթարչուի ու իրեն Նախանձաւոր արագածակ բիթերապուրի քաղուրներն իրաւու հետ կը միացընէ, եւ աղանդի մը թուալը լիւ նեխցեան քաղուրն էիթենաց ճիւղ մը եւ ողջոյն կը բերէ աս խօսքերով, «Խաղաղութեան միութեանը կապու ցանք»։

hus *jeugdijn*:

Յառակ պետակ
Արագ արագ
Վշտութիս այսին կոհսնէ
Աշխաթուց յառաջ եւ իմ նուակ
Գույք ի անտեկ:

Ապդե Խաչուկին
Առն աջիքին.

Արտակն յառաջ,
Վշքրս ձմիւ ած.
Արդէ մերէ եղերք ու խուլ կարկէ¹
Ճառ կը խփեմ սրամիւ հանուչ:
Եղթանիւ յառաջ:

Ահա ահա
Հաս իւ հոն կայ

Հայոց ժամանակի բարեկարգությունը
առաջ է առաջ հայութեա:

Երգու զարգաց
Հարեց տանիքը,
Մեծ պարագաներ են բարձրացիք,
Ասկին, մթօսին ու մարմսիներ
Կ'առենան աչքիցն :

卷之三

Ըստ իմ խաղիկա,
Երբան երգիկու,
Այս ափիկ մը ցանած արտիկու
Պատի թվիկու. Միտք ծալցիկու.
Այս իմ խաղիկա.

Աշխարհը քեզի
աղիկս թնաժ,
Երբ իմ մաշեիկս կը խասի,
Ենց քառայր տառա գլուխով սակի
Ենձ կը ծափի :

Արք է ան օք
Արք թշ՝ տրոր,
Շահս ու թրիչս, Ֆառնիս ապառ
Չնիկրագոր քայիկը պիտ' որ
Համեմ իմ հոռ:

Ե՞րբ մանդագակ
Ե՞մ ճեռքիս ասկ
պիտի ճուղի ու շարունակ
Խշուազդի զանէ ճարակ
Գալնակ զանակ

Եմ խզիկին
Տողցը հսկանին,
Աստեղք պայծառ իմ երկիրըն,
Իմ վարզնեն, իմ որթենենին
Գանձ են անպին :

Կեցէք, կեցէք,
Թիան ու զիհ.
Եշտ խպիկս. ելանը եղերք.
Իմ սիրելի խպիկս տեսէք.
Խղիկս տեսէք:

C H A P

ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎՈՐ

Արք. մը որ քոզ պար եր բաներ
Օր մը պար առ շնչեաներին.

Արքակ պայտին երաւ նորդն
Ժաւը զալ տեսնել Տիր մաստանելին :
Եղագան հեզ մի ժողված չորս զին՝
Թեթև ուղարկ պար մը բանեց .
“Տեսէ, ըստ պարհումն իրենց .

Աշխարհական մատ բնու կը սովորեն
ՏԵ. Ճեզ Հայոց՝ բառաց ուղարք
Ի՞նչ կեցր կը,
Վայսու սպառապ է, չեմ ի խառնու
Լ. Ճեզ կթառաւ.

Կորֆած սովորն մեկն անդին
Աշխալը աղօք բառ իրեն .
« Վասնեց արհեամենը ,
Տրժար էզը Են , քարպատ են եցիք ,
Տու քափէտ պահէ , զու խոյ փարատին .
Ան լիշխտեր սր սպառ մ'ասորին .

Գրիգոր Անդրեասյան

Christof Andreas Sohn, in Wien, Salzgasse Nr. 817, 3. Stock.

Ակունք Ֆրիտյիի Ռիբթերին

Կերպարվել (միօնիքի) գործութեց
Ակնաբայի մը, Խաջովածառ արտաքինքն. Հանդէ համ
փողոցք. (Յի. 88 տունը,
այս որ կայսերական առ անձին արտօնութեանը մ'առաջ-
ցուած է. Կը բարենի հասարակութեան իր խնամ մարդու-
ու. Հաստատուած զրոյն աժ է. Վրեմբ իրկեցն համ
թուածով զետեղուած ունեն ուսակ նկատմամբ ապահու-

Langh & August Friedrich Richter,
Josefstadt, Lange Gasse, Nr. 88.

ԳՐԵՆԱՅԻ ԳՐԱՄԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑԳՅ

1856 թթվի Տ. Տ. Տ.	7 (24)	8 (25)	9 (26)	10 (27)	11 (28)
Ա. Բարձրություն 100 Հարավական Փետք առջ. Փերպ.	—	—	61½	84½	—
Ա. Հարավական 100 բարձրացած Փերպ.	102½	102½	102½	102½	102½
Ինքնուր 300 Պատրիարք Փերպ.	—	—	—	—	—
Լաման 1 Ֆանտաստ առջ. Բարձր.	10,2½	10,2	10,2	10,2½	10,3
Համարակար 100 Անդր առջ. Կալեգա:	75½	75	75½	75½	75½
Վարդապետ 300 Պարտական	—	—	—	—	—
Փերպ. 300 առաջ. Բարձրացած Փերպ.	102½	102½	102½	102½	102½
Փերպ. 300 Պարտական	119	—	119½	119½	119½
Արքական Փերպ. առ. Անդր 120 Փերպ.	101½	101½	101½	101½	101½
Ա. Փերպ. է առաջ. առջ. Փերպ. Փերպ.	476	—	—	480	31 ար.
Պատրիարք	265½	265½	265½	265½	265½
Ա. Կրոստահ Բարդակ	—	6½	7	7	7
(Աշխ) Ա. Առաջ. Փերպ.	2½	2½	2½	2½	2½